

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 Guidelines for the Development of Academic Administration in the 21st Century for Educational Institutions under the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 3

แสงอรุณ ธรรมิฤทธิ์¹, สมศักดิ์ ภูมิทอง², ธนาศักดิ์ ศิริบุญยพันธ์³

^{1,2,3}คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย, ขอนแก่น, ประเทศไทย

Sangaroon Thonmeerit¹, Somsak Poomkong², Tanasak Siripoonyanan³
^{1,2,3}Faculty of Education and Liberal Arts, Asia Graduate College, Khon Kaen, Thailand
✉: sangaroon172536@gmail.com
(Author Corresponding Email)

Received: 17 April 2025; Revised: 28 April 2025; Accepted: 15 May 2025
© The Author(s) 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการของในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 และ 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 วิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 297 คน จากการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน โดยสุ่มแบบแบ่งชั้น ภูมิ และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามมาตรฐาน ค่า 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าเท่ากับ 0.8 -1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.450- 0.84 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 3.96$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 3.40$) สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 4.46$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.35$) การประเมินความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ($PNI_{modified} = 0.212$) รองลงมาด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.131$) ด้านการนิเทศการศึกษา ($PNI_{modified} = 0.130$) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.129$) และด้านการวัดผลและประเมินผล มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น คือ ($PNI_{modified} = 0.111$) ตามลำดับ 2. แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 3 แนวทาง 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน จำนวน 3 แนวทาง 3) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาจำนวน 3 แนวทาง 4) ด้านการวัดผลและประเมินผลจำนวน 3 แนวทาง และ 5) ด้านการนิเทศการศึกษา จำนวน 3 แนวทาง รวมทั้งหมด 15 แนวทาง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.76$) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.65$)

คำสำคัญ: แนวทาง, การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21, สภาพปัจจุบัน, สภาพที่พึงประสงค์

Abstract

This study aimed to: (1) examine the current conditions, desired conditions, and priority needs regarding academic administration in the 21st century among schools under the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 3; and (2) propose development guidelines for academic administration in the 21st century for these schools. A mixed-methods research design was employed. The sample consisted of 297 school administrators and teachers, selected using stratified random sampling and simple random sampling according to Krejcie and Morgan's table. Research instruments included a five-point Likert scale questionnaire, a semi-structured interview form, and an appropriateness and feasibility evaluation form. The content validity index ranged from 0.80 to 1.00, item discrimination indices ranged from 0.450 to 0.840, and the overall reliability coefficient of the questionnaire was 0.97. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, the Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$), and content analysis. The research findings were as follows: 1. Regarding the current and desired conditions, and the priority needs for academic administration in the 21st century among schools under the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 3: The overall current condition was rated at a high level ($\bar{x} = 3.77$). When considering each aspect separately, all aspects were rated at a high level. The highest mean was found in the aspect of assessment and evaluation ($\bar{x} = 3.96$), and the lowest mean was in curriculum development ($\bar{x} = 3.40$). The overall desired condition was rated at a very high level ($\bar{x} = 4.41$). All aspects were at the highest level, with the highest mean in assessment and evaluation ($\bar{x} = 4.46$) and the lowest in curriculum development ($\bar{x} = 4.35$). The needs assessment revealed that curriculum development had the highest priority need ($PNI_{modified} = 0.212$), followed by instructional management ($PNI_{modified} = 0.131$), educational supervision ($PNI_{modified} = 0.130$), development of educational media, innovations, and educational technology ($PNI_{modified} = 0.129$), and assessment and evaluation ($PNI_{modified}$

= 0.111), respectively. 2. Regarding the proposed development guidelines for academic administration in the 21st century among schools under the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 3: The guidelines were categorized into five domains: (1) curriculum development (three guidelines), (2) instructional management (three guidelines), (3) development of educational media, innovations, and technology (three guidelines), (4) assessment and evaluation (three guidelines), and (5) educational supervision (three guidelines), totaling 15 guidelines. The appropriateness of these guidelines was rated at the highest level ($\bar{x}$ = 4.76), and their feasibility was also rated at the highest level ($\bar{x}$ = 4.65).

Keywords: guidelines; 21st-century academic administration; current conditions; desired conditions

1. บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามมาตรา 22 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ซึ่งในมาตรา 28 กล่าวว่า หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตาม มาตรา 10 วรรคสอง วรรคสามและวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพสาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคมและมาตรา 39 ระบุว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดเมื่อการบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จ การบริหารงานวิชาการจึงนับว่ามีบทบาทสูงสุดต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการบริหารสถานศึกษาให้ได้คุณภาพ (บุญทิพย์ สุริยวงศ์ , 2544) สอดคล้องกับงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหาร และการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 มีดังนี้ 1) ด้านปัจจัยสนับสนุน มุ่งเน้นให้มีการบูรณาการร่วมกันในระดับนโยบายตั้งแต่การวางแผน การจัดทำฐานข้อมูลทางการศึกษา ตลอดจนการผลักดันให้มีการบริหารงานบุคคลอย่างเป็นระบบเชื่อมโยงความก้าวหน้าของเด็กสู่ความก้าวหน้าของครู 2) ด้านการพัฒนา

หลักสูตรของสถานศึกษา เน้นการพัฒนาหลักสูตรให้มีการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อตอบสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่น 3) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้มีความทันสมัยใช้ระบบมัลติมีเดียที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน 4) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มุ่งเน้นให้ท้องถิ่นสร้างแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยหลากหลาย 5) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา มุ่งเน้นให้มีการผลิตสื่อที่ทันสมัยได้มาตรฐานสร้างภูมิคุ้มกันในการใช้สื่อในรูปแบบต่าง ๆ และสร้างความเข้าใจในกลุ่มผู้ปกครองช่วยควบคุมดูแลการใช้ตั้งแต่แรกเกิด 6) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัยของนักวิชาการทุกภาคส่วนกับผู้เชี่ยวชาญในบริบทของท้องถิ่น 7) ด้านการแนะแนวและการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้เรียน เน้นการใช้ฐานข้อมูลที่มากพอและเป็นจริงเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบตัวเองสามารถออกแบบการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม 8) ด้านการวัดประเมินผล เน้นการเปิดกว้างให้ผู้เรียนสามารถถ่ายโอนผลการเรียนจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ได้ทั้งในและนอกระบบ 9) ด้านการนิเทศการศึกษา พัฒนาให้เป็นรูปแบบเครือข่ายออนไลน์สำคัญที่สุดคือการนิเทศตนเองได้ 10) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เน้นการประกันจากตัวครูภายใต้ระบบวงจรคุณภาพ 11) ด้านการประสานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ มุ่งหวังให้ทุกภาคส่วนให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง และ 12) ด้านผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะรอบด้านเพื่อการอยู่รอดในโลกศตวรรษที่ 21 (อรชร วรรณสอน, 2563) สอดคล้องกับ วิชาะ ผลกอง (2562) ได้กล่าวถึง การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 คือ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการพัฒนาการมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร่วมกับผู้เรียน เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ใช้ทฤษฎีและหลักการบริหารในการบริหารจัดการศึกษา มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนสู่อาชีพ ส่งเสริมครูให้มีเวลาในการเตรียมการจัดการเรียนรู้ สร้างวัฒนธรรมในการปฏิบัติงานวิชาการ มินโยบายการบูรณาการที่สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมให้ครูสร้างสื่อในการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์อย่างมีคุณภาพ สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทางวิชาการและสร้างผู้นำและผู้ตามในการสร้างเครือข่ายทางวิชาการ และแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารโรงเรียนต้องเชิญผู้เรียน เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชนท้องถิ่นและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ สร้างแรงบันดาลใจในการบริหารโรงเรียนที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 จัดกิจกรรมการสร้างวัฒนธรรมในการปฏิบัติงานวิชาการ จัดอบรมพัฒนาครูในการนำหลักสูตรไปใช้ จัดกิจกรรมการสร้างสื่อในการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ การใช้แพลตฟอร์มในการจัดการเรียนรู้ ศึกษาดูงานหน่วยงานทางการศึกษาที่มีเครือข่ายทางด้านวิชาการที่เป็นเลิศและจัดกิจกรรมสร้างผู้นำ และผู้ตามในการสร้างเครือข่ายทางวิชาการทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จะเห็นได้ว่าจาก ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2566 ของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ทั้งระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในเกณฑ์ที่ ยังไม่น่าพอใจเมื่อเปรียบเทียบกับผลการประเมินระดับประเทศ และแต่ถ้าเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาจะมีบางรายวิชาที่มีคะแนนพัฒนาดีขึ้น ตามลำดับ อาทิ วิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ และวิชาวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชาที่มีคะแนนเฉลี่ยรวมต่ำกว่าระดับประเทศ และคะแนนเฉลี่ยรวมต่ำกว่าร้อยละ 50 นอกจากนี้ ยังพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยรวมต่ำกว่าระดับประเทศ และผลพัฒนาการตามค่า

เป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ก็ยังไม่บรรลุตามที่กำหนด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ 1. ปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน อาทิ การสอบโดยความสนใจแบบไม่บังคับของปีการศึกษา 2566 อาจจะทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการทดสอบน้อยลง ความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำแบบทดสอบการบริหารจัดการเวลาในการทำแบบทดสอบ การเตรียมความพร้อมก่อนการทดสอบ อาจจะทำให้ได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร นอกจากนี้ยังมีปัจจัยเกี่ยวกับครอบครัวของนักเรียนในการกำกับดูแลเอาใจบุตรหลานให้มีความพร้อมในการเรียน 2. ปัจจัยด้านครูผู้สอนที่ส่งผลต่อการทดสอบของผู้เรียน อาทิ ครูขาดความเชี่ยวชาญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การนำหลักสูตรแกนกลางฯ และหลักสูตรสถานศึกษาสู่การปฏิบัติในระดับชั้นเรียน การวิเคราะห์หลักสูตร การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ กระบวนการจัดกิจกรรมการวัดและประเมินผล การผลิตและเลือกใช้สื่อที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้เต็มที่ 3. ปัจจัยด้านผู้บริหารและการบริหารจัดการ ผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการทดสอบให้ชัดเจน ควรให้สนับสนุนส่งเสริมพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ร่วมวางแผนการขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนให้ความสำคัญในการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งถึง และเป็นระบบ เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผู้บริหารคณะครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลผลการประเมินและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อทำการวิเคราะห์ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน หรือเพื่อวิเคราะห์ว่าในสภาพบริบทของโรงเรียนมีปัจจัยใดที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งหากเป็นผลในทางบวกจะต้องส่งเสริมให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น แต่หากเป็นปัจจัยในทางลบจะต้องหาแนวทางแก้ไข เพื่อไม่ให้ปัจจัยเหล่านั้นเป็นเงื่อนไขหรืออุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ในขณะเดียวกันข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ และสังเคราะห์มาอย่างดีเหล่านี้จะเป็นส่วนที่ ช่วยให้การวางแผนเพื่อขับเคลื่อนกลยุทธ์เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (กลุ่มนิเทศติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษา, 2566)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาค้นคว้าจึงมีความสนใจในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับครู ผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา และใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงาน ปรับปรุง พัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการของในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ **ระยะที่ 1** เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการ ใน ศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ประชากรที่ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 3 จำนวน 1,301 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการเปิดตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) จำนวน 297 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 140 คน ครู 157 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามพื้นที่อำเภอ และวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ที่มีลักษณะเป็นแบบตอบสนองคู่ (Dual - Response Format) มีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.40 - 0.84 ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่า IOC ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 และหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับและมีค่าเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index: (PNImodified) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จากกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำนวน 297 คน โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 4 - 10 ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ในภาพรวมและรายด้าน

แนวทางการบริหารงาน วิชาการในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน						ความต้องการจำเป็น	
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{Modified} (I-D)D	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1) ด้านการพัฒนา หลักสูตร	3.40	0.57	ปาน กลาง	4.35	0.54	มาก	0.212	1
2) ด้านการจัดการเรียน การสอน	3.90	0.73	มาก	4.50	0.55	มาก	0.131	2
3) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ทางการศึกษา	3.81	0.63	มาก	4.39	0.52	มาก	0.129	4
4) ด้านการวัดผลและ ประเมินผล	3.96	0.57	มาก	4.46	0.56	มาก	0.111	5
5) ด้านการนิเทศ การศึกษา	3.81	0.73	มาก	4.38	0.57	มาก	0.130	3
เฉลี่ยรวม	3.77	0.64	มาก	4.41	0.54	มาก	0.142	-

จากตารางที่ 4 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับ “มาก” เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 3.96$) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.90$) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 3.81$) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.81$) และด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 3.40$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับ “มากที่สุด” เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 4.46$) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.50$) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และ

เทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.39$) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.38$) และด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.35$) ตามลำดับ

การประเมินความต้องการจำเป็น ของการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ($PNI_{modified} = 0.212$) รองลงมาด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.131$) ด้านการนิเทศการศึกษา ($PNI_{modified} = 0.130$) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.129$) และด้านการวัดผลและประเมินผล มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น คือ ($PNI_{modified} = 0.111$) ตามลำดับ

5. อภิปรายผล

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ซึ่งผู้วิจัยมีประเด็นการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

5.1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูให้ความสำคัญการวัดผลและ ประเมินผลโดยเน้นสถานศึกษาจัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญฐณณิกานต์ ทองโคตร (2564) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพ ผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มาเป็นอันดับแรก โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

5.1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$) ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูให้ความสำคัญการบริหารงานวิชาการที่จะส่งผลต่อความสำเร็จ ของสถานศึกษาก็คือการจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทและเหมาะสมกับนักเรียนและพัฒนาให้มี คุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาคร มหาหิงค์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า ควร ดำเนินการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับ บริบท ควรนำหลักสูตรสถานศึกษาสู่การจัดการศึกษาและนำไปใช้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ให้คณะกรรมการสถานศึกษาให้ ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา

5.1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.90$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ตรงตามความ สนใจของผู้เรียน และให้ผู้เรียนได้หาความรู้และเรียนรู้อย่างเหมาะสม โดยนำเทคโนโลยีมาใช้ในการ จัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งแก้ว เพ็ญศิลา (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การ บริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) พบว่า ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ วัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสม และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ให้ผู้เรียน พัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

5.1.3 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้มีการประชุม วางแผนจัดทำ โครงการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดหาสื่อ ผลิต พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และใช้เทคโนโลยีในการจัดการ เรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สารินทร์ เอี่ยม ครอง (2561) ได้ศึกษาเรื่อง แนว ทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดชัยนาท พบว่า สถานศึกษาควรจัดทำโครงการสนับสนุน ให้ครูจัดหาและผลิตสื่อ นวัตกรรม และครูผู้สอนควรจัดการผลิต และใช้สื่อ นวัตกรรมให้ตรงตามจุดประสงค์ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีสถานศึกษามีการประเมินผล ติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีอยู่ เป็นระยะเพื่อ ปรับปรุงให้ทันสมัย

5.1.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.96$) ทั้งนี้อาจเป็น เพราะครูมีการออกแบบวิธีการวัดผลและประเมินผลให้ตรงตามสภาพจริง โดยยึดความ เหมาะสมและมี คุณภาพ สอดคล้องกับวิธีการจัดการเรียนการสอน และตรงตามหลักสูตร ตรงตาม ระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งแก้ว เพ็ญศิลา (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การ บริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดโพรงมะเดื่อ (ศรีวิทยากร) พบว่า ส่งเสริม ให้ครูมีการวัดผล ประเมินผลตาม สภาพจริง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษานำผลการประเมินมาปรับปรุงและ พัฒนาเพื่อใช้เป็น แนวทางในปีต่อไป

5.1.5 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.81$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้ให้ความสำคัญการนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาการทำงาน และเลือกรูปแบบการนิเทศให้มีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ควรนำ ระบบออนไลน์มาปรับใช้ในการนิเทศเพื่อส่งเสริมการทำงานที่ทันสมัยและรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ใน ปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ อรชร วรณสอน (2563) ได้ศึกษาเรื่อง อนาคตภาพการ บริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดเทศบาล เพื่อรองรับการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่า มีการนิเทศการศึกษาในระบบออนไลน์

5.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูเล็งเห็นว่า ควรมี การพัฒนาการวัดผลและประเมินผลให้ดียิ่งขึ้นไป

เพื่อให้ได้การดำเนินงานเป็นไปตามระเบียบการ วัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุช เรศ คำดีบุญ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาใน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์การบริหารงาน วิชาการโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งด้านการวัดผลและประเมินผลมาเป็นอันดับแรก โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

5.2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูเล็งเห็นว่า ควรมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยการ ประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และฉบับปรับปรุง 2560 วิเคราะห์สภาพและความต้องการของผู้ปกครอง ผู้เรียนและท้องถิ่น วิเคราะห์ มาตรฐานและตัวชี้วัดทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ พร้อมทั้งจัดทำโครงสร้างหลักสูตรที่เป็นปัจจุบันมีความ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจของสถานศึกษา โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัญญณิกานต์ ทองโคตร (2564) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรประชุมชี้แจง และ แต่งตั้ง คณะกรรมการ/คณะทำงานให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ต่าง ๆ ก่อนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ให้ คณะกรรมการสถานศึกษาให้ ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา

5.2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนทุกช่วงชั้น ทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ ควร ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ และจัดบรรยากาศ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุวัฒน์ อัมมะ ปาละ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการในกลุ่มโรงเรียนวังชลสินธุ์ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า การจัดการเรียนการสอน ผู้สอนควร จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ส่วนข้อที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ คือ วัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสม และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้อย่าง

5.2.3 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับ“มาก” ($\bar{X} = 4.39$ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูมีความรู้ด้านสื่อ สมัยใหม่เพิ่มมากขึ้น สามารถผลิตสื่อ พัฒนาสื่อ นวัตกรรมทางการศึกษาได้ โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับ ใช้ในการพัฒนาตนเอง ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัญญณิกานต์ ทองโคตร (2564) ได้ศึกษาเรื่อง แนว ทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า สนับสนุนให้ครูได้เข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่อง มีการ จัดโครงการส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อและ สร้างนวัตกรรมการเรียนการสอน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด คือ ครูและบุคลากรร่วมกันวางแผนในเรื่องการจัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของ สถานศึกษา

5.2.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับ“มาก” ($\bar{X}$ = 4.46) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรมีการวางแผนการจัดการวัดผลและประเมินผลที่เป็น ระบบและมีความชัดเจน ถูกต้องตามแนวปฏิบัติของส่วนราชการ โดยเน้นการวัดผลและประเมินผลตาม สภาพจริง เพื่อให้ได้ ข้อมูลที่ถูกต้องและตรงตามเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชเรศ คำดีบุญ (2564) ได้ ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4 พบว่า ควรวัดและประเมินผลการเรียน การสอนตามสภาพจริง ส่วนข้อที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดให้มีการประเมินผล การเรียนทุกช่วงชั้น

5.2.5 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ“มาก” ($\bar{X}$ = 4.38) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรมีการประชุม วางแผนการดำเนินงาน การนิเทศการศึกษาที่ ชัดเจน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ทางด้านการศึกษา การจัดระบบ นิเทศการศึกษาภายใน สถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Smith (2006) ได้ ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงาน วิชาการในสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษา พบว่า ควรจัดโครงการให้ครูได้ แลกเปลี่ยนเยี่ยมชั้นเรียนระหว่างครู ด้วยกันและมีการสังเกตการสอน มีการประเมินผลและติดตามผล การปฏิบัติงาน รวมถึงการสัทธิการสอน การนิเทศครูใหม่ รวมถึงแนะนำการปฏิบัติงานของครูโดยไม่ให้ เสียกำลังใจ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จัดระบบ นิเทศภายในสถานศึกษาให้ เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

5.3 ผลการศึกษาค้นคว้าความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนา สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับ ผลการวิจัยเป็น เช่นนี้อธิบายได้ว่า ผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เล็งเห็นว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะจุดเริ่มต้นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการใน ศตวรรษที่ 21 ต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาหลักสูตร และทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำ โครงสร้างหลักสูตร จัดทำสาระหลักสูตร ออกแบบการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน ตลอดจนมีการประชุมและระดมความคิดจากครูผู้สอนเพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรที่มี อยู่ แล้วให้ดียิ่งขึ้นหรือมีการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยการรวมองค์ความรู้ที่หลากหลาย และหาแนว ทางการเรียนที่เหมาะสมของบริบทของแต่ละสถานศึกษาตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมทั้ง ปัจจุบันและ แนวโน้มในอนาคต เพื่อให้ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เกิดความเชื่อมั่นในการจัดการเรียน การสอนใน สถานศึกษา จึงส่งผลให้การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการพัฒนา หลักสูตรใน สถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากเป็นไปตามแนวคิดของอิทธิพล พันธุ์เพ็ง (2555) ว่า การพัฒนาหลักสูตร ในสถานศึกษาเป็นการพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการ โดยส่งเสริมให้ครูทำ แผนการจัดการเรียนรู้ จัด กระบวนการเรียนรู้เนื้อหา กิจกรรมโดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมและเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนโดยคำนึงถึงจุดประสงค์ของการเรียน เพื่อพัฒนาด้านผลสัมฤทธิ์ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสอดคล้องกับปรัชญา กิจรักษ์ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่ม

เครือข่ายพัฒนาการศึกษาตอยตุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ด้านการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 จากผลการศึกษาพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นลำดับที่ 1 ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร เนื่องจากหลักสูตรมีความสำคัญต่อกระบวนการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา การส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำ โครงสร้างหลักสูตร จัดทำสาระหลักสูตร ออกแบบการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตลอดจนมีการประชุมและระดมความคิดจากครูผู้สอนเพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรที่มีอยู่ แล้วให้ดียิ่งขึ้นหรือมีการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยการรวมองค์ความรู้ที่หลากหลาย และหาแนวทางการเรียนที่เหมาะสมของบริบทของแต่ละสถานศึกษาตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมทั้ง ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต

1.2 จากผลการศึกษาพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นลำดับที่ 2 ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนเพื่อจะให้ทราบจุดเด่นและจุดด้อยควรมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างและปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย

1.3 จากผลการศึกษาพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นลำดับที่ 3 ได้แก่ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูควรมีสื่อ นวัตกรรมทางการศึกษาในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน รวมถึงควรนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ประกอบกับการเรียนการสอน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและได้รับความรู้ เพิ่มพูนประสบการณ์ในการเรียนรู้ ครูจึงควรให้ความสำคัญในการผลิตและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประเมินผล ติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีอยู่เป็นระยะเพื่อปรับปรุงให้ทันสมัย

6.2 ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบหรือจัดทำคู่มือการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกัน

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น

7. ข้อค้นพบจากการวิจัย

7.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่าการวัดผลและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูให้ความสำคัญการวัดผลและ ประเมินผลโดยเน้นสถานศึกษาจัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น

7.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

7.3 ความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะจุดเริ่มต้นของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาหลักสูตร

7.4 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน ทั้ง 5 ด้าน มีจำนวน 15 แนวทาง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กมล ภู่อะริฐ. (2544). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ก.พล.
- กัมพล ชันทะวงษ์. (2555). *แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปราสาทพญาไฟ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 (วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา)*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล. (2561). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการและการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะและทักษะในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: การวิเคราะห์เชิงปริมาณผลงานคุณภาพ*. [ไม่ปรากฏข้อมูลสถาบัน].
- นุจรี นวบุตร. (2566). *การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อทักษะในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา*. [ไม่ปรากฏข้อมูลสถาบัน].
- สดไธ ศรีสวัสดิ์. (2565). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา)*. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- วิศวะ ผลกอง. (2562). *ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.)*. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2556). *แนวทางจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

Baron, K. C. (1999). *The nature of American academic advising in the century* (Ph.D. thesis). University of Surrey.

Brophy, G. M. (2006). *A study of the process used by academic affairs administrators at participating institutions of higher education to select instructional technology tools faculty use in instruction in undergraduate classes* [Doctoral dissertation, [University not specified]]. *Dissertation Abstracts International*.

Buzzi, M. J. (2012). *The relationship of school effectiveness to selected dimensions of principals' instructional leadership in elementary schools in the state of Connecticut* (Ed.D. dissertation). University of Bridgeport.

Cathy, L. (1998). *The development and evaluation of software for teaching reading at primary level* (Ph.D. thesis). Open University (United Kingdom).

Corfield, G. T. (2013). *The role of technology in a century pedagogy* (Ph.D. thesis). Teesside University.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.

Kelly, A. (1996). *The management and administration of Irish post-primary schools* (Ph.D. thesis). University of Hull.

Smith, J. (2006). *Technology-assisted instruction and student advancement*. *Dissertation Abstracts International*, 139–A.

Wan, W. P. E. (2020). *Perceptions of leadership and curriculum change in Hong Kong primary schools* (Ed.D. thesis). University of Nottingham.